

Angriper staten for inkonsekvent behandling av utenlandske masterutdanninger

Per Halvorsen
journalist

Nora Skjerdingsstad
redaksjonssekretær

Norske myndigheter bommer på sin tolkning av EØS-regelverket og er inkonsekvente i sin behandling av masterutdanninger fra utlandet. Det mener advokat Per Andreas Bjørgan. 14. oktober prosederer han på vegne av 200 ELTE-studenter i Oslo tingrett.

Er en kandidat med en masterutdanning fra Ungarn utdannet til samme yrke som en med profesjonsstudiet i Norge? Slik lyder spørsmålet Oslo tingrett skal ta stilling til i midten av oktober. 163 Elte-studenter har gått til gruppesøksmål mot den norske staten. Studentene mener at de urettmessig er blitt fratatt muligheten til å gjennomføre en lisensperiode med veiledet praksis i Norge, og dermed går glipp av retten til autorisasjon som psykolog. Inntil 2016 var praksisen – forvaltet av Helsedirektoratet – annerledes. Men nye opplysninger om innholdet i den ungarske psykologiutdanningen gjorde at autorisasjonsmyndighetene mente det var grunnlag for å sette foten ned.

Forskjellsbehandling

ELTE-studentenes prosessfullmektig, Per Andreas Bjørgan, mener norske helsemyndigheter feiltolker EØS-regelverket. Han mener dessuten at de er inkonsekvente i sin behandling av dem som har masterutdanning i klinisk psykologi fra utlandet.

Har du en temmelig lik mastergrad fra et land der du tilfeldigvis får en beskyttet tittel som psykolog, er du velkommen hjem til lisens

– Har du en temmelig lik mastergrad fra et land der du tilfeldigvis får en beskyttet tittel som psykolog, er du velkommen hjem til lisens. Etter lisensperioden får du da uten videre autorisasjon. Så har du alle ELTE-studentene, som har en sammenliknbar utdanning, men som ikke blir gitt en beskyttet tittel etter nasjonale regler. De er avskåret fra lisens og autorisasjon i Norge. Denne forskjellsbehandlingen er juridisk uriktig, hevder Bjørgan.

Urimelig tolkning

Han mener det ikke kan være slik at den ene kategorien er totalt ukvalifisert og aldri kan bli bra nok, mens andre bachelor-/masterstudenter åpenbart er kvalifiserte etter ett år på lisens.

– Hvis ELTE-studentene skulle vært helt ukvalifiserte, vil det være helt uforvarlig å fortsette dagens praksis med å ta inn studenter som er utdannet i blant annet Danmark og Polen, og gi dem autorisasjon etter endt lisensperiode. Men det gjør vi systematisk. Og vi er ikke kjent med at det er

noen saker der det har vist seg i praksis at studenter med europeisk utdanning har vært en fare for pasientsikkerheten, sir Bjørgan.

Han mener det er lite sannsynlig at norske myndigheter ville ha følt seg tvunget til å ta imot masterstudenter fra andre land, hvis de anses for å utgjør en trussel mot pasientsikkerheten. Han mener også det vil være en klart uriktig tolkning av EØS-regelverk at hensynet til fri bevegelse skulle forplikte til å ta imot ukvalifiserte folk i så viktige stillinger som psykologstillinger.

Ingen generell tittel

Bjørgan viser til at det i Ungarn ikke finnes en generell beskyttet psykologtittel. Alle skal inn i et spesialiseringssløp nokså tidlig i utdanningsløpet.

– Det er altså en strengere regulering av selve profesjonsutøvelsen i Ungarn. Det er det også i andre land. Hos oss er det slik at straks du er ferdig med profesjonsstudiet, er du nærmest en fiks ferdig psykolog som ifølge staten kan ta stort selvstendig ansvar for diagnostisering og behandling av alvorlige psykiske lidelser.

– *Bestriker du at det er slik?*

– Etter det jeg forstår, begynner cirka 75 prosent av de som er nyutdannet fra profesjonsstudiet på et spesialiseringssløp med stor grad av veiledning året etter autorisasjon og stiger til 86 prosent påfølgende år. De som ikke begynner på et spesialiseringssløp, vil søke å få en eller annen form for veiledning fra begynnelsen. Beskrivelsen av at en nyutdannet norsk profesjonsstudent opererer nærmest på egen hånd i det norske helsevesen, tror vi derfor ikke noe på, påpeker Bjørgan.

Han mener at staten har litt av en oppgave foran seg når de skal overbevis domstolene om at det kliniske psykologyrket i Ungarn er et annet yrke enn det norske psykologyrket.

Kart og terreng

– Psykologtittelen som oppnås etter fem års studier i Ungarn, kvalifiserer ikke for samme oppgaver som du kan utføre etter profesjonsstudiet i Norge. Da måtte man ha hatt en tre til fire års tilleggsutdanning?

– Det er litt uklart hva norske profesjonsfolk egentlig får lov til å gjøre. Juridisk sett er det ingenting i veien for at en nyutdannet fra profesjonsstudiet kan åpne egen klinikk og derfra diagnostisere og behandle syke mennesker. Men stemmer det kartet med terrenget? Er det det profesjonsutdannede faktisk gjør? Det tviler jeg sterkt på. Offentlige driftstilskudd for egen praksis er i alle fall forbeholdt psykologspesialister.

– *Hva står på spill hvis dere vinner fram: Faller den norske profesjonsutdanningsmodellen med integrert praksis?*

– Jeg kan overhodet ikke se hvorfor det norske profesjonsstudiet skulle stå for fall. Vi har jo levd godt med vårt eget system samtidig som vi lisensierer og autoriserer en rekke masterkandidater fra andre land. Jeg kan ikke se at det ene skal være i konflikt med det andre.